

Heide [VERTELT]

www.heidevertelt.be

305

16 november 2025

Stichter teleonthaal woonde in Kalmthout!

Naar aanleiding van ons artikel over de ereburgers in Kalmthout wees lezer Herman Mennes ons op de persoon van E.H. Remi Mens. De verdienste van deze priester, die de laatste jaren van zijn leven doorbracht in Kalmthout in de Zijwegel (zijstraat van de Frans Raatsstraat), zijn ook het vermelden waard. Remi was priester maar ook psychotherapeut, hij leverde pionierswerk wat telefonische hulpverlening in Vlaanderen betreft. Hij werd geboren in Herentals op 29 april 1925, in 1951 werd hij priester gewijd. Lezer Herman Mennes werkte nog enkele jaren samen met hem bij Tsedek, een centrum voor psychosociale revalidatie, in de Bist in Ekeren. Remi ontdekte tijdens zijn praktijk dat mensen het soms moeilijk hebben om een luisterend oor te vinden en begon met een telefonische hulplijn voor mensen in nood. Hiermee was "teleonthaal" geboren. Hij was niet alleen de stichter maar was ook twaalf jaar lang de directeur van deze organisatie. In die periode bouwde hij het teleonthaal verder uit met als doel mensen laagdrempelig de mogelijkheid te bieden om anoniem bijstand te krijgen. Teleonthaal groeide verder en wordt vandaag verzorgd door honderden vrijwilligers die dag en nacht actief zijn. Alhoewel hij niet de enige stichter was, was hij toch een belangrijk sleutelfiguur als directeur, pionier en promotor van dit luistermodel. Remi overleed in Kalmthout op 8 september 2009, van hem werd afscheid genomen in de Onze Lieve Vrouwekerk van Kalmthout-centrum, vervolgens werd hij op het kerkhof aldaar begraven.

BEL OF CHAT
100
TELE-ONTHAAL.BE

Verenigen is verbinden! De verenigingspil!

Met deze slogan pakt NEOS Kalmthout-Essen uit om 55-plussers uit te nodigen voor een gezellig samenzijn op maandag 24 november vanaf 12u in het Strijboshof ter gelegenheid van het koffiefest van de gemeente Kalmthout. De verenigingspil, het ideale medicijn om eenzaamheid tegen te gaan! Door deel te nemen aan het koffiefest kom je er meer over te weten tijdens een uiteenzetting en ontdek je meteen wat NEOS wil aantonen. Samen met nog andere verenigingen kan je ontdekken dat lid zijn van een vereniging eenzaamheid kan voorkomen. Hoe ouder je bent hoe groter het gemis aan sociale contacten,

Cadeautips!

December "cadeautjesmaand"
twee voorstellen!

"waar lijn 12 haar sporen achterliet"

te koop bij dagbladhandel Bouckaert-Pelckmans, Carrefour, Visit Kalmthout (35 euro)

"de Kalmthoutse Gouden sportgeschiedenis"
bij Visit Kalmthout (nog een beperkte oplage, 20 euro)

waardevolle relaties en zoveel meer. Vandaar ook deze uitnodiging om deel te nemen aan het koffiefest opgeluisterd door pianist Marc Erkens, hij brengt niet alleen zijn muziek maar kan ook boeiend vertellen over de gelijkenissen tussen klassieke stukken en rockmuziek. Wie wil genieten van de "verenigingspil" moet voor 17 november inschrijven via www.neosvzw.be/kalmthoutessen

Vertel- en snoezelhuisje gerealiseerd!

Tijdens de jaarwisseling 2022/2023 lanceerde "Heide vertelt" een actie om een vertel- en snoezelhuisje te realiseren voor de bewoners van Kon-Tiki/ De kade, in de Missiehuislei. Het was een idee van Luc Van Gils, de voormalige directeur van de instelling, die met het voorstel kwam om langsheen het beleavingspad een vertel- en snoezelhuisje te creëren. Verschillende van onze lezers leverden een financiële bijdrage om dit project een kans te geven. Spijtig genoeg is dit project er één met hindernissen geworden en verliep dit niet zoals gehoopt. Maar eind goed al goed. Deze week vrijdag kon een zeer mooi "vertel- en snoezelhuys" samen met de "Boom-droom" officieel geopend worden door burgemeester Lukas Jacobs, en dit in aanwezigheid van heel wat bewoners, familieleden en sponsors van het project. Tijdens een daaropvolgende receptie kon er nagepraat worden over de realisatie. Onze huisfotograaf Paul Lion maakte een paar mooie foto's die wij jullie niet willen weerhouden.

Gemeentelijk koffiefest!

Jaarlijks organiseert de gemeente Kalmthout koffiefesten ten behoeve van de 55-plussers. Alle Kalmthoutenaren 55-plussers zijn welkom, zij moeten wel vooraf inschrijven. Deze week waren de bewoners van de wijk Heuvel al te gast. Na de maaltijd vertelde Paul Witters over ons boek "waar lijn 12 haar sporen achterliet". Op woensdag 19 november vanaf 11u30 worden de bewoners van Heide en het Centrum uitgenodigd naar het Strijboshof, na de maaltijd vertelt Louis van den Buijs, aan de hand van oude foto's het verhaal van de wijk Heide. Wie er nog bij wil zijn moet inschrijven bij Magda Bajart, magdabajart@gmail.com, tel 0472/79.97.22

Over toen en nu

Wie kent Maria Gommeren niet? Maria is lang actief als ervaren gids van en in Essen en de spilfiguur van de organisatie rond de musical Lijn 3. Deze uitvoeringen hadden plaats in augustus 2025 en werden door meer dan 12.000 enthousiaste toeschouwers bijgewoond. Maria schreef het script en was de hoofdverantwoordelijke van de naaiploeg. Onder haar leiding werden er 450 verschillende kostuums ontworpen en in alle detaillering nagemaakt. In 2023 bracht zij haar eerste boekje uit "Over toen en nu" gevolgd door een tweede boekje in 2024. Om het rijtje te vervolledigen komt in december 2025 haar derde en laatste boekje uit van deze serie. Alle drie de boekjes schrijven 'Over toen en nu' een allegaartje van korte verhalen gaande van, oude en hedendaagse feestdagen, vergeten gebruiken, oude tradities en nog veel meer. Dit boekje, deel 3 – 15.00 € kan u bestellen via:

A stack of three books from the 'Over toen en nu' series. The top book is 'Deel 3' with a red cover and a black and white photo of a landscape. The middle book is 'Deel 2' with a white cover and a black and white photo of a landscape. The bottom book is 'Deel 1' with a white cover and a black and white photo of a landscape. The books are titled 'Over toen en nu' and 'Deel 1', 'Deel 2', 'Deel 3'.

**NIEUW
Deel 3**

Over toen en nu
& alles wat je nog niet wist over Lijn 3

Verkrijgbaar bij:
mariagommeren@hotmail.com
jose_vandenboom@hotmail.com
☎ +32 477 62 68 21

Deel 1 en 2
zijn in herdruk

Three books from the 'Over toen en nu' series, labeled 'Deel 1', 'Deel 2', and 'Deel 3', standing side-by-side. They have white covers with black and white photos of landscapes.

(Bijdrage van Paul Witters)

Oude en vergeten beroepen van vroeger

Vandaag: Pijenwerker (94)

Een **pijenwerker**: maakte pijn, een grove wollen stof (pijlaken), bruin of grijs van kleur. Ook de kleding die uit deze stof werd vervaardigd werd pijn genoemd. Als zodanig was een pijn oorspronkelijk een overkleed, oftewel pijrok, gedragen door eenvoudige lieden, soldaten en monniken. De Pijenwerker vervaardigde deze pijn. De pijn is de dagelijkse kledij van monniken en zusters. Monniken dragen meestal een tuniek: een tot de voeten reikend hemd van iets dikkere, grove stof met een hoofdkap, bijeengehouden door een koord of leren riem. Over die tuniek dragen ze een scapulier. Ook leden van congregaties dragen een pijn, al lijkt dat van de mannelijke leden daarvan meer op een toog. Als schoeisel worden door monniken en zusters van ongeschoeide kloosterorden sandalen gedragen. Tijdens het koorgebed dragen monniken over hun pijn een kovel.

(Bijdrage van Paul Witters)

Over bieren geschonken in Kalmthoutse cafés 1900 - 1940

“Gévé Bier”

Een aantal jaren geleden schreven we in Heide Vertelt over alle toenmalige cafés langs de Kapellensteenweg (zie Heide Vertelt n° 171 – 16.04.2023) onder de titel:

“45 Cafés vanaf de Withoef tot op het Noordeind”

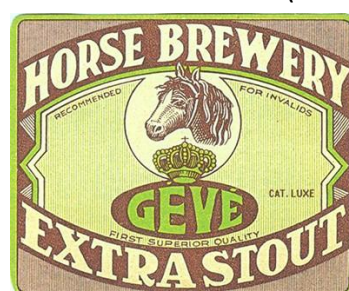
In veel van die cafés werd het bier Gévé geschonken, dus tijd om eens te onderzoeken wat, waar, hoe... dit bier werd gebrouwen. Gévé Bier: een Belgisch biermerk uit de jaren 1930

Brouwerij Gévé in Eigenbrakel (Braine-l'Alleud) – Ontstaan en geschiedenis:

Gévé Bier was een merknaam van de Brasserie Gévé, een brouwerij in Eigenbrakel (Braine-l'Alleud, Waals-Brabant) die in de 18 eeuw werd opgericht. De brouwerij was oorspronkelijk bekend als de Brasserie du Marché van de familie Glibert, rond 1900 veranderde de naam in Brasserie-Malterie Glibert-Vanham, kortweg “Gévé”, na het huwelijk tussen Alfred Glibert en Clémence Vanham. De naam Gévé verwijst dus naar de beginletters “G” en “V” van de familienamen Glibert en Vanham. In de jaren 1920 groeide Gévé uit tot een van de grotere regionale brouwerijen: er werkten meer dan 150 mensen en men brouwde een brede waaier aan bieren. Tot het assortiment behoorden destijds onder andere de bieren: Gévé (huisbier), Spirou, Jockey en Milord, naast het produceren van limonades (onder de naam Source

d'Alconval). Als traditionele Brabantse brouwerij brouwde Gévé niet alleen hoge gisting-bieren, maar ook lambiek en geuze – spontane gistingsbieren typisch voor de regio.

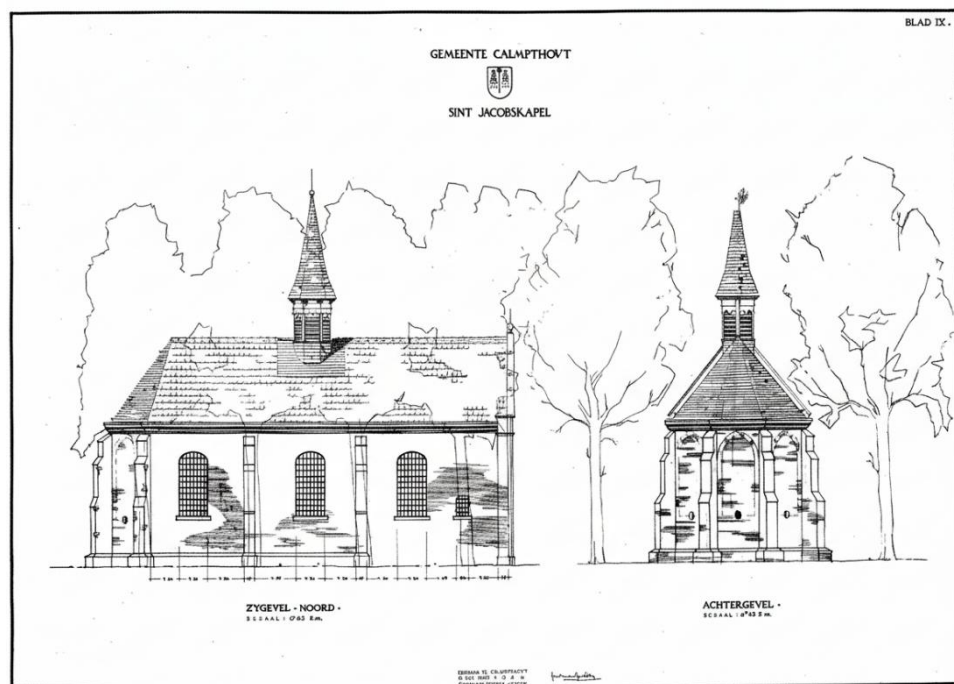

Tijdens de Tweede Wereldoorlog kende de brouwerij een grondstoffentekort, net als veel andere brouwerijen. Gévé kwam inventief met een oplossing: als eerste brouwerij begon men reductose te bereiden – een ingedikt suikerstroop die als vervanger voor mout kon dienen-. Dit stroop (verkregen door suikers te verhitten in een alkalisch milieu) werd vervolgens aan het bier toegevoegd. Deze vinding hielp de productie op peil te houden en werd later ook door andere brouwerijen overgenomen. Na de oorlog bleef Gévé een onafhankelijk merk tot halverwege de 20ste eeuw. In 1956 werd de brouwerij overgenomen door Brouwerij Alken (bekend van Cristal Alken) en bleef nog enige tijd doordraaien als lokale vestiging. Uiteindelijk sloot de Brasserie Gévé definitief in 1971, na meer dan twee eeuwen brouwhistorie in Eigenbrakel. De laatste brouwer uit de familie was Georges Glibert. Daarmee verdween het merk Gévé Bier van de markt en de Bieren van Gévé: Jockey, Milord en een Extra Stout. Als biermerk in de jaren 1930 had Geve een gevarieerd portfolio. Jockey en Milord waren voorbeelden van speciaal bieren van hoge gisting die Gévé op de markt bracht. Jockey werd gepositioneerd als een pale-ale/tafelbier – te oordelen naar oude bierviltjes en glazen was dit een blond ale genaamd “Jockey Ale”. Milord daarentegen was wellicht een zwaarder amber of ale. Daarnaast brouwde Gévé een Extra Stout, een gitzwart bier in Engelse stijl. Deze stout werd in reclame-uitingen aanbevolen “voor zieken en herstellenden”, iets wat in die tijd gebruikelijk was om de voedzame kwaliteit van stout te benadrukken. Verder produceerde de brouwerij een bier genaamd Spirou – mogelijk een licht bier, vernoemd naar het toenmalige stripfiguur Spirou/Robbedoes – maar hierover is minder gedocumenteerd.

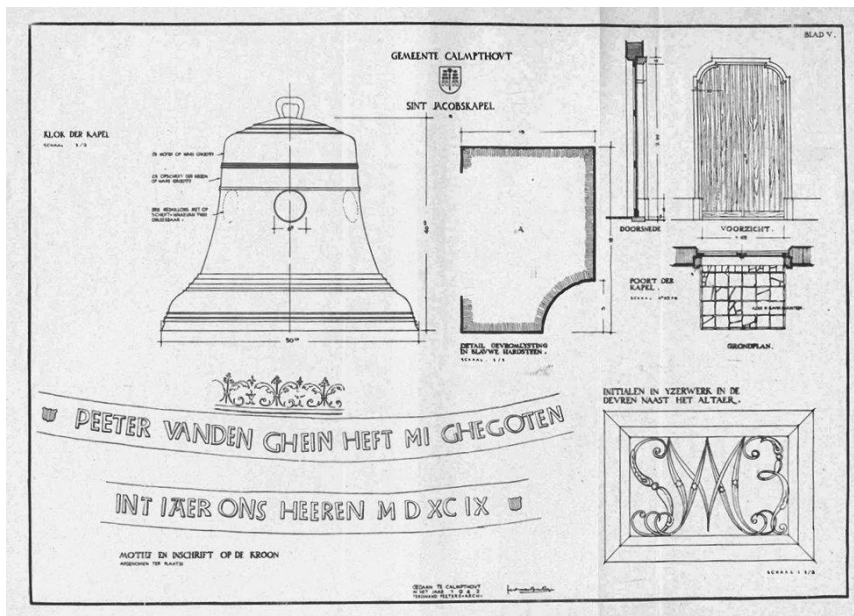
(Bijdrage van Paul Witters)

Wie was Ferdinand Peeters?

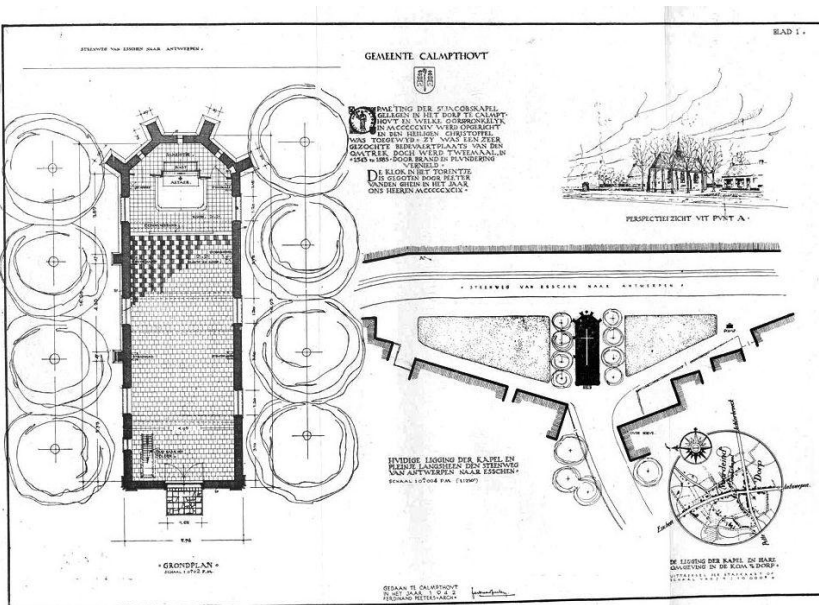
Wie zich verdiept in de geschiedenis van Kalmthout, stoot vroeg of laat op de naam Ferdinand Peeters, een man die niet alleen als architect zijn sporen naliet, maar ook als onderzoeker van ons lokale erfgoed. Hoewel hij vooral bekend werd als stadsarchitect van Antwerpen, speelde Kalmthout een bijzondere rol in zijn leven en werk. Ferdinand Peeters werd geboren op 3 juli 1913 in Antwerpen. Hij studeerde architectuur in een tijd waarin de modernistische ideeën volop in opmars

waren. Na de Tweede Wereldoorlog maakte hij carrière bij de stad Antwerpen, waar hij in 1953 werd benoemd tot hoofd van de Dienst voor Stadsgebouwen. In die functie ontwierp hij onder meer moderne stedelijke infrastructuur en leidde hij de heropbouw van historische panden op de Grote Markt. Maar wie denkt dat Peeters enkel een stadsman was, vergist zich. Rond 1938 vinden we zijn naam terug in de Standaertlei in Kalmthout waar hij vermoedelijk woonde of zijn bureau had. Vanuit die rustige omgeving vond hij inspiratie én tijd om zich te verdiepen in het lokale verleden. In 1942, tijdens de oorlogsjaren, voerde Peeters een grondig onderzoek uit naar de Sint-Jacobskapel van Kalmthout, een klein, eeuwenoud bedehuis dat toen al in verval was. Zijn verslag, rijk aan metingen, tekeningen en beschrijvingen van de bouwkundige details, werd enkele jaren later gepubliceerd in het eerste nummer van Calmpthoutania.

Daarmee leverde hij een onschatbare bijdrage aan de kennis van dit verdwenen gebouwtje, dat ooit langs de oude bedeweg naar Santiago de Compostela lag. Peeters beschreef onder meer de vloer in Boomse tegels, de muurstructuren en de ligging van de kapel in het landschap. Dankzij zijn nauwgezette werk beschikken we vandaag nog over betrouwbare gegevens over dit stukje verdwenen erfgoed. Zijn verslag werd later meermaals geraadpleegd bij lokale herdenkingen en erfgoed. Toen na de oorlog de Oudheidkundige Kring Kalmthout werd opgericht, was Peeters meteen van de partij. Hij werd bestuurslid en penningmeester en bleef nauw betrokken bij het lokale erfgoedonderzoek. Hoewel er in Kalmthout geen gebouwen bekend zijn die Peeters zelf ontwierp, is zijn naam er toch verankerd. Hij bracht een architecturaal oog voor detail en historisch respect samen, lang voordat "erfgoedzorg" een begrip werd. Ferdinand Peeters overleed op 6 maart 1975, maar zijn werk leeft voort in Antwerpen die hij mee hielp herbouwen én in de heidegemeente die hij met zoveel liefde onderzocht.

(Bijdrage van Wim Kuyps)

Christus Koning feest in parochie Heide

Naar jaarlijkse traditie viert Chiro SI-JO Heide het feest van Christus Koning. Het feest van "*Christus Koning*" werd in 1925 ingesteld door Paus Pius XI, vooral om de nadruk te leggen op de allesomvattende betekenis van het koningschap van Christus over de mens en de wereld. Wereldwijd wordt deze dag door de Katholieke gemeenschap gevierd en is dit uitgegroeid naar een belangrijke feestdag voor de jeugdbewegingen, inzonderheid de Chiro. Dit gaat terug naar de jaren 1930-1950, de beginperiode van de Chiro waarbij Christus-Koning sterk was doorgedrongen. Een paar

jaar geleden heeft Paus Franciscus voorgesteld om het feest van Christus Koning te vieren als een "*lokale wereldjongerendag*".

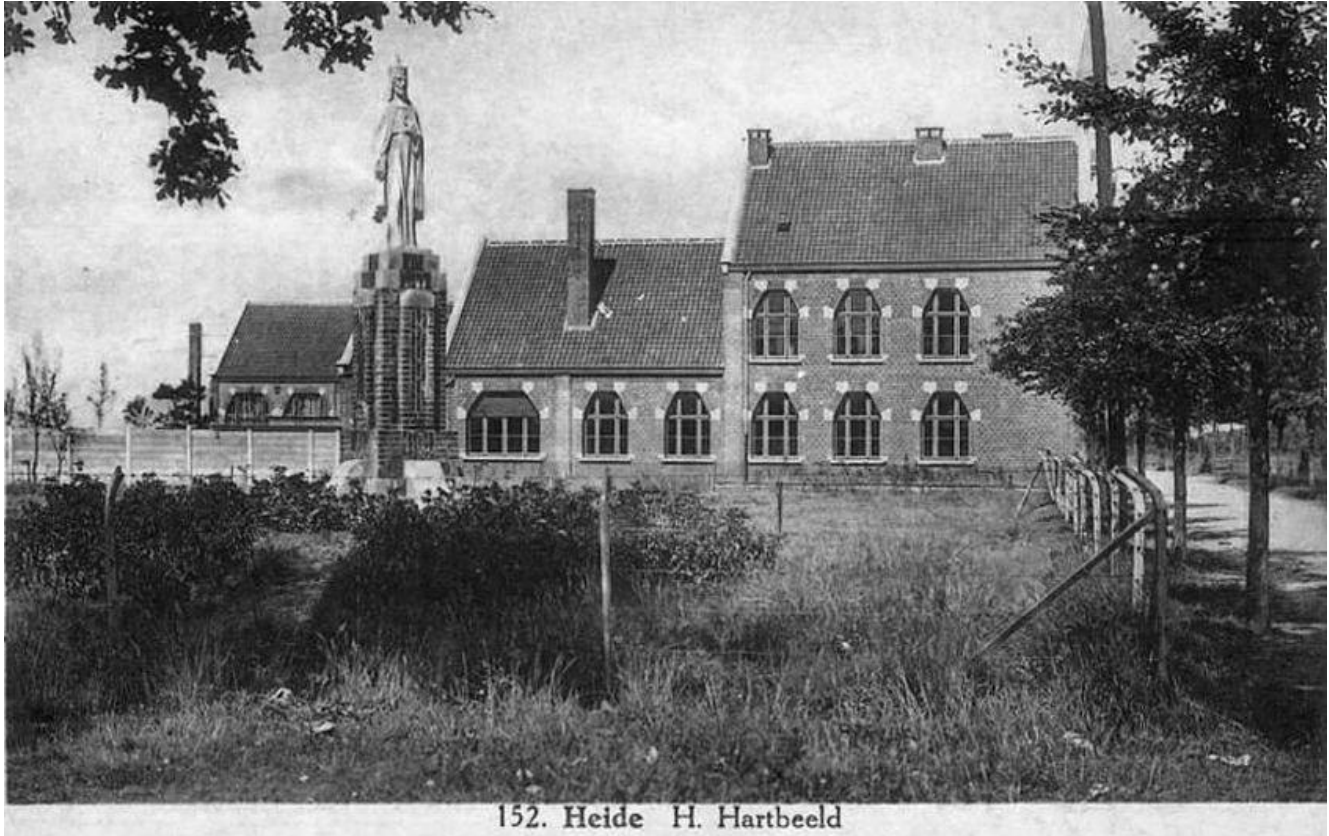
In Heide viert Chiro Si-Jo dit feest op zondag 23 november om 11u in de Sint-Jozefskerk. Naar deze viering worden de Chiroleden met hun ouders, de oud-Chiroleden en iedereen die de Chiro een warm hart toedraagt uitgenodigd. Traditiegetrouw is er de opluistering door de muziekkapel van de Chiro.

Flora Loos overleden

Op 11 november overleed in AZ Klina Flora Loos, echtgenote van Arnold Vlietinck. Flora werd geboren in Kalmthout op 23 juli 1941 en woonde er haar hele leven lang. Vooral in de wijk Heide was Flora gekend als juf van de Sint-Jozefsschool. Zij was ook moeder van drie kinderen en de trotse oma van vier kleinkinderen. Van Flora wordt afscheid genomen op zaterdag 22 november om 11u in het Strijboshof. Zij rust in vrede.

Uit de oude doos!

We eindigen deze week met een foto van het Christus Koningbeeld op het Heidestatieplein. De omgeving daar zag er vroeger toch wel wat anders uit! We zien het klooster, nu café 't Centrum, maar ook een afgesloten weiland rondom het beeld!

*Heide vertelt is een uitgave van
de VZW Heide vertelt.
Redactie: Heidestatiestraat 58/1
2920 Kalmthout
0477/22.24.81
www.heidevertelt.be*

